

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z wniosku E. K.

przy uczestnictwie D. K. oraz Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Ś.

o ubezwłasnowolnienie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 stycznia 2008 r.,

zażalenia uczestniczki postępowania D. K.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 23 sierpnia 2007 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala zażalenie oraz oddala wniosek pełnomocnika procesowego z urzędu o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej uczestniczce postępowania w postępowaniu zażaleniowym.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia z dnia 14 czerwca 2006 r. Sąd Okręgowy w Ś. ubezwłasnowolnił częściowo uczestniczkę postępowania D. K. Postanowieniem z dnia 13 września 2006 r. na wniosek uczestniczki Sąd ten zwolnił ją od kosztów sądowych w całości oraz ustanowił dla niej pełnomocnika z urzędu. Pełnomocnika tego w osobie adwokata Ł. K. Okręgowa Rada Adwokacka w W. wyznaczyła w dniu 22 września 2006 r., o czym dowiedział się on dnia 29 września 2006 r. Apelacja uczestniczki wniesiona od postanowienia z dnia 14 czerwca 2006 r. została przez Sąd Apelacyjny oddalona postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2007 r. W rozprawie apelacyjnej sama ubezwłasnowolniona ani jej pełnomocnik nie brali udziału, choć o terminie tej rozprawy

wskazany pełnomocnik został prawidłowo zawiadomiony. Na skutek wniosku uczestniczki datowanego na dzień 2 kwietnia 2007 r. Okręgowa Rada Adwokacka w W., zwalniając dotychczasowego pełnomocnika z urzędu z obowiązku zastępowania uczestniczki, wyznaczyła dla niej w dniu 21 maja 2007 r. kolejnego adwokata w osobie R. B. Wymieniony adwokat o wyznaczeniu go pełnomocnikiem powziął wiadomość w dniu 23 maja 2007 r. wyniku rozpoznania wniesionego w dniu 27 czerwca 2007 r. wniosku uczestniczki o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z dnia 4 kwietnia 2007 r. i doręczenie go wraz z tym orzeczeniem, Sąd odwoławczy postanowieniem z dnia 23 sierpnia 2007 r. wniosek ten oddalił oraz odrzucił jako spóźniony, wniosek do złożenia którego termin nie został przywrócony. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Apelacyjny stwierdził, że uchybienie terminowi nie nastąpiło bez winy uczestniczki, gdyż była ona reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu, który zaniedbał dokonania omawianej czynności w ustawowym terminie. W kwestii tej zmiana osoby pełnomocnika nie miała - zdaniem Sądu - żadnego znaczenia.

Pełnomocnik uczestniczki, wnosząc w jej imieniu zażalenie na wyżej wymienione postanowienie z dnia 23 sierpnia 2007 r., domagał się jego uchylenia w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania bądź przywrócenia terminu do złożenia przedmiotowego wniosku. Jego zdaniem uczestniczka nie mogła do czasu wyznaczenia go pełnomocnikiem wystąpić z wnioskiem o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia postanowienia Sądu drugiej instancji ze względu na brak zdolności postulacyjnej (art. 87¹ § 1 zd. 2 k.p.c.).

W zażaleniu pełnomocnik z urzędu domagał się ponadto przyznania „kosztów procesu poniesionych przez stronę skarżącą”.

Uznając zażalenie uczestniczki postępowania za bezzasadne, Sąd Najwyższy miał na względzie, co następuje:

Zgodnie z art. 380 k.p.c., mającym w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 3 § 3 k.p.c. odpowiednie zastosowanie w postępowaniu zażaleniowym, sąd odwoławczy władny jest - na wniosek strony - rozpoznać także te postanowienia sądu niższej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy (por. np.: uzasadnienie postanowienia SN z 11 sierpnia 1999 r., I CKN 367/99, OSNC 2000, Nr 3, poz. 48, uzasadnienie uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2000 r., III ZP 1/00, OSP 2001, Nr 5, poz. 76 oraz uchwałę SN z dnia 16 listopada 2004 r., III CZP 62/04, OSNC 2005, Nr 11, poz. 181). W sprawie niniejszej

takim orzeczeniem jest postanowienie, którym Sąd Apelacyjny oddalił wniosek uczestniczki o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z dnia 4 kwietnia 2007 r. i doręczenie go wraz z tym orzeczeniem żalącej. Oddalenie tego wniosku spowodowało, że Sąd zmuszony był uznać drugi z wymienionych wyżej wniosków za spóźniony i z tej przyczyny go odrzucić.

W zażaleniu skarżąca podniosła, że na skutek braku zdolności postulacyjnej nie mogła wystąpić ze stosownym wnioskiem o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia postanowienia Sądu odwoławczego oddalającego jej apelację. Teza taka jest nieuzasadniona. Przymus adwokacko-radcowski przewidziany w art. 87¹ § 1 k.p.c., którym objęte są czynności związane z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, nie dotyczy występowania przez uczestnika (stronę) ze wskazanym wyżej wnioskiem (por. postanowienie SN z dnia 20 października 2005 r., IV CZ 99/05, nie publ.). Żaląca mogła więc złożyć go samodzielnie bez udziału profesjonalnego pełnomocnika. Ponadto zwrócić należy uwagę na to, że do czasu zmiany adwokata i przejęcia przez niego obowiązku zastępowania uczestniczki była ona nieprzerwanie reprezentowana przez dotychczasowego pełnomocnika w osobie adwokata Ł. K. Pełnomocnik ten zgodnie z art. 94 § 1 k.p.c. w zw. z art. 95 k.p.c. obowiązany był, aż do upływu dwutygodniowego okresu od jego zwolnienia, uczestniczkę reprezentować (por. postanowienie SN z dnia 11 października 2005 r., OSNC 2006, nr 7-8, poz. 130). Nie było zatem żadnych przeszkód, ażeby przedmiotowy wniosek został przez niego wniesiony w imieniu żalącej z zachowaniem ustawowego terminu.

Z omówionych przyczyn, za w pełni usprawiedliwione należało uznać stanowisko Sądu odwoławczego, według którego uchybienie terminowi nastąpiło z przyczyn, za które uczestniczka ponosi winę (art. 168 § 1 k.p.c.). W konsekwencji jako prawidłowe należało ocenić oddalenie przez Sąd wniosku o przywrócenie wskazanego wyżej terminu, a także odrzucenie spóźnionego w takiej sytuacji wniosku zawierającego żądanie sporządzenia uzasadnienia postanowienia z dnia 4 kwietnia 2007 r. i doręczenia go wraz z tym postanowieniem.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

Oddalając wniosek pełnomocnika uczestniczki o zasądzenie kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Sąd Najwyższy miał na uwadze, że wbrew wymaganiami wynikającym z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez

Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz.1348) wniosek ten nie zawierał oświadczenia, iż koszty te nie zostały zapłacone w całości bądź w części (por. zachowujące aktualność także w obecnym stanie prawnym postanowienie SN z dnia 14 października 1998 r., II CKN 687/98, OSNC 1999, Nr 3, poz. 63).